

Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

Aan: De centrales van overheidspersoneel in het
Departementaal Georganiseerd Overleg
bij het ministerie van SZW

De voorzitter van het Departementaal
Georganiseerd Overleg bij het ministerie
van SZW

Bijlagen:

1. hoorverslag dd 8 mei 2000	<u>AAC/00.00091</u>	14 augustus 2000
2. adviesaanvraag + motivering	AAC.70	
3. reactie SZW op adviesaanvraag		

Onderwerp:

Uitspraak AAC.70.

INLEIDING.

De centrales van overheidspersoneel AC, ACOP, CFO en CMHF, die deel uit maken van het Decentraal Georganiseerd Overleg bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hierna te noemen: de centrales) hebben bij brief van 15 maart 2000, nummer 40.112/POUD/AB, een verzoek om advies ingediend bij de Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst (hierna te noemen: de commissie) inzake een tussen hen en de voorzitter van het Decentraal Georganiseerd Overleg bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (hier te noemen: de werkgever) gerezen geschil. Het geschil betreft de vergoeding voor gemaakte kosten wanneer een medewerker kiest voor telewerken.

Bij brief van 23 maart 2000, nummer 40.117/POUD/AB, hebben de centrales een nadere onderbouwing van hun standpunt in het geschil aan de commissie doen toekomen.

Bij brief van 11 april 2000, nummer POI&I/Beleid/2000/20630, heeft de werkgever, mede in reactie op het bij brief van 23 maart 2000 verwoorde standpunt van de centrales, aan de commissie een nadere uitleg gegeven van zijn visie met betrekking tot het geschil.

Bij brief van 3 mei 2000, nummer 40.170/POUD/AB, hebben de centrales op de reactie van de werkgever gereageerd.

Bij brief van 22 mei 2000, nummer 40.184/POUD/AB hebben de centrales naar aanleiding van een door de commissie tijdens de hoorzitting gedaan verzoek aanvullende informatie verstrekt inzake de wijze waarop de vergoedingen voor het gebruik van privé-ruimte bij de ministeries van V&W en VROM tot stand zijn gekomen.

LOOP VAN HET OVERLEG

Onderwerp van geschil is de hoogte van de vergoeding voor gemaakte kosten wanneer een medewerker kiest voor telewerken. Het geschil is ontstaan bij de invoering van telewerken binnen de Arbeidsinspectie.

Over het onderwerp is overleg gevoerd tijdens vergaderingen op 10 september 1999, 3 december 1999, 10 februari 2000 en 10 maart 2000. Daarnaast is op 21 december 1999 over dit onderwerp een technisch overleg gevoerd.

INHOUD GESCHIL

De inhoud van het geschil betreft de methode met behulp waarvan de hoogte van een redelijke en billijke vergoeding voor de kosten van het ter beschikking stellen van privé-ruimte voor telewerken wordt berekend.

Standpunt van de centrales:

De centrales zijn van mening dat de werkgever bij de berekening van de vergoeding ten onrechte uitgaat van een bedrag dat is gebaseerd op een gemiddelde huishuur in Nederland van fl. 650,- per

maand. Zij zijn van oordeel dat voor de desbetreffende groep medewerkers een woonlast van gemiddeld f 1800,- van toepassing is. De centrales baseren zich op cijfers van de Vereniging Eigen Huis.

De centrales zijn voorts van mening dat alleen al op basis van het gelijkheidsbeginsel een hogere vergoeding dient te worden toegekend dan de fl. 60,- per maand bruto die de werkgever biedt. Zij baseren dit standpunt op de Memorie van Toelichting bij de Regeling Departementaal Georganiseerd Overleg (AD 1999/U90264, 21 oktober 1999), waarin wordt gesteld dat onderlinge verschillen tussen vervolgonderdelen van de Rijksdienst en tussen individuele ambtenaren slechts op grond van objectiveerbare overwegingen tot stand mogen komen. In de argumenten van de werkgever hebben zij geen objectiveerbare overwegingen kunnen vinden die een verschil tussen telewerkende ambtenaren bij het ministerie van SZW en de ministeries van VROM en V&W rechtvaardigen. Zij wijzen erop dat in het Reglement Tele-/Thuiswerken VROM een belastbare vergoeding van fl 150,- per maand wordt genoemd voor het ter beschikking stellen van een werkruimte in de woning van de thuiswerker.

Standpunt van de werkgever:

De werkgever licht toe dat hij aan de betrokken ambtenaren alle benodigde ICT-apparatuur ter beschikking stelt. In hun woning wordt een ISDN-lijn aangelegd, waarvan de aanleg- en de gebruikskosten voor rekening van de werkgever komen. Voor zover gewenst en nodig wordt door de werkgever meubilair ter beschikking gesteld dat aan ARBO-normen voldoet. De werkgever koos aanvankelijk als inzet alleen de additionele kosten te vergoeden, die rechtstreeks door telewerken veroorzaakt worden. Vanuit die visie achtte hij een vergoeding voor het dienstgebruik van de ruimte in de woning niet aan de orde, daar telewerken geen daadwerkelijke additionele kosten veroorzaakt. Hij heeft zich er in het DGO van laten overtuigen dat een redelijke vergoeding voor ruimtegebruik in de eigen woning in de rede kan liggen. De werkgever is bij de bepaling van de vergoeding in eerste instantie uitgegaan van een gemiddelde oppervlakte van woningen in Nederland van 90 m² en een gemiddelde huur van f 670,- per maand (beide cijfers van VROM, 1997), de gebruikelijke oppervlakenorm van een administratieve werkplek à 8 m², het gegeven dat gemiddeld 10 uur per week op de thuiswerkplek werkzaamheden voor de dienst worden verricht en de kosten voor energieverbruik over genoemde 10 uur (ruim f 6,- per maand, volgens cijfers van het NIBUD).

Om aan de bezwaren van de centrales tegemoet te komen heeft de werkgever zijn definitieve bod verhoogd tot fl. 60,- per maand bruto. Hierin is een huur verwerkt die substantieel hoger ligt dan zijn aanvankelijke veronderstelling en een uren criterium dat zijns inziens ruim bemeten is.

De werkgever gaat voorts in op de berekeningswijze waarlangs de centrales (in hun brief van 18 januari 2000) tot een vergoeding voor het gebruik van ruimte in de privé-woning komen. Hij acht deze berekeningswijze niet juist. Naar zijn oordeel kunnen de centrales niet in redelijkheid komen tot een hogere vergoedingseis dan het bedrag dat de werkgever heeft aangeboden.

De werkgever is van mening dat de Memorie van Toelichting, waarnaar de centrales verwijzen, uitspreekt dat de decentralisatie van secundaire arbeidsvoorwaarden tot gevolg zal hebben dat op departementaal niveau verschillende rechtspositieregelingen zullen kunnen ontstaan. Deze decentralisatie vindt haar begrenzings, waar zij zou leiden tot het verloren gaan van de cohesie binnen de Rijksdienst, tot prijsopdrijvende effecten of tot belemmeringen voor interdepartementale mobiliteit. Onderlinge verschillen tussen onderdelen van de Rijksdienst en tussen individuele ambtenaren zullen slechts op grond van objectiveerbare overwegingen tot stand mogen komen.

De werkgever is van oordeel dat de genoemde grenzen in de onderhavige kwestie geenszins zijn bereikt. Als pakket gezien voegen zijn voorstellen voor het beschikbaar stellen van de benodigde apparatuur en aansluitingen, van inrichting van de werkplek op kosten van de werkgever alsmede een vergoeding van objectiveerbare kosten voor ruimte- en energiegebruik zich binnen de benadering die ook elders gekozen is, zij het dat hij daar zelfstandige, specifieke en zeker objectiveerbare argumenten voor aanwezig acht. De werkgever is van oordeel dat hij ten behoeve van de objectivering van zijn voorstel de nodige elementen heeft aangedragen en dat zijn voorstel past binnen de bevoegdheden van het DGO.

OVERWEGINGEN EN ADVIES

De commissie heeft op grond van hetgeen schriftelijk door partijen ter onderbouwing van hun standpunt aan haar is voorgelegd en op grond van hetgeen in de hoorzitting van 8 mei 2000 door partijen is verklaard, alsmede op grond van verkregen aanvullende – en bij beide partijen bekende – informatie het volgende overwogen.

De commissie stelt vast dat overeenstemming bestaat over het feit dat aan de ambtenaren van de AID die gaan telewerken een vergoeding dient te worden toegekend voor het gebruik van ruimte in de eigen woning. Partijen zijn het daarbij eens over de volgende uitgangspunten:

- de vergoeding dient redelijk, billijk en objectiveerbaar te zijn;
- de vergoeding wordt bruto uitgekeerd;
- de vast te stellen vergoeding heeft alleen betrekking op de AID, maar heeft geen departementaal brede werking;

-
- het gaat om een vergoeding van daadwerkelijke kosten, met het toekennen van de vergoeding wordt geen inkomensverbetering beoogd.

Partijen zijn er niet in geslaagd een concreet bedrag vast te stellen dat hun beider instemming heeft. Zij hebben ieder voor zich een formule ontworpen, waarin sprake is van aannames die naar het oordeel van de commissie tussen hen nog niet - of op zijn minst onvoldoende - zijn besproken. Zo neemt de werkgever aan dat het redelijk is voor de bepaling van de waarde van de ter beschikking gestelde ruimte een cijfer te kiezen dat betrekking heeft op de gemiddelde huishuur in Nederland, terwijl de centrales aannemen dat het redelijk is een cijfer te kiezen dat een relatie legt met het inkomen van de AID-inspecteurs voor wie de vergoeding is bedoeld.

De commissie acht het niet haar taak om tussen beide uitgangspunten te kiezen. In de eerste plaats niet omdat hier sprake is van een eenzijdige adviesaanvraag, en niet door partijen gezamenlijk gevraagd wordt een keuze te maken.

Daarnaast is op 28 juni 2000 in het arbeidsvoorwaardenoverleg in de sector Rijk een afspraak gemaakt om te komen tot een Raamregeling Telewerken voor deze sector.

In het onderhandelaarsakkoord over de Arbeidsvoorwaardenovereenkomst voor de sector Rijk voor de periode 2000 – 2001, wordt in paragraaf 11.3 vermeld:

“ Partijen onderstrepen het belang van een moderne rijksdienst, waarin actief wordt ingespeeld op de mogelijkheden die de informatie- en communicatietechnologie (ICT) biedt. Telewerken, in de zin van plaats- en tijdonafhankelijk werken, is een nieuwe werkvorm die in dit kader steeds vaker aan de orde is. Partijen vinden het van belang dat de rechtspositionele aspecten van telewerken goed zijn geregeld. Daarbij dient een evenwicht te worden gezocht tussen de snelgaande ontwikkeling van de mogelijkheden van ICT, de feitelijke ontwikkeling van telewerken per ministerie en –onderdeel en de samenhang binnen de rijksdienst, die met zich meebrengt dat elementen van de rechtspositie centraal bepaald worden. Partijen spreken de intentie uit om per 1 januari 2001 te komen tot een raamregeling terzake.

Ten behoeve van het opstellen van deze raamregeling zal worden nagegaan op welke wijze binnen de rijksdienst met de circulaire telewerken bij de rijksoverheid uit 1994 is omgegaan.

In deze raamregeling zal in ieder geval worden ingegaan op de volgende elementen:

- De begripsafbakening;
- De wijze waarop afspraken tussen telewerker en werkgever worden gemaakt en vastgelegd. Het gaat daarbij onder andere om afspraken over de inrichting van de werkplek, de apparatuur, de data (telefoon, modem), de verbinding met de organisatie, de wijze van

terugkoppeling met de kantoorwerkplek (werkoverleg, werkafspraken, functionerings-gesprek, aantal telewerkdagen);

- De vergoeding van de kosten die met de voorgaande punten samenhangen (inrichtingskosten, apparaatkosten, dataverbindingskosten, *kosten gebruik prive-ruimte* [cursivering commissie]);
- De wijze waarop telewerken rijksdienstbreed kan worden ingevoerd en de wijze waarop daarover met de vertegenwoordigers van het personeel overleg gevoerd kan worden.”

Gelet op het gestelde in het akkoord mag naar het oordeel van de commissie worden aangenomen dat het niet de bedoeling van de overheidswerkgever is dat binnen de rijksdienst tussen ministeries of onderdelen daarvan aanmerkelijke verschillen zullen bestaan in de aan telewerkers te verstrekken kostenvergoeding.

De commissie wil overigens het volgende opmerken. Uit de haar verstrekte informatie leidt zij af dat de AID-inspecteur die gaat telewerken “ergens” in zijn woning een werkplek zal moeten inrichten. Deze werkplek bestaat niet slechts tijdelijk, gedurende de uren waarop de ambtenaar daadwerkelijk zijn werkzaamheden ten behoeve van de dienst verricht, maar permanent, ook gedurende de uren waarin geen sprake is van telewerken. De commissie ziet het dan ook zo dat de ambtenaar in feite permanent een gedeelte van zijn woning aan de werkgever ter beschikking stelt. Dit is te meer zo, daar de ICT-apparatuur uitsluitend te gebruiken is voor communicatie met de werkgever, en niet geschikt is voor privé-gebruik. De commissie adviseert partijen in het DGO bij het ministerie van SZW dit gegeven te betrekken in het overleg waarop zij in de volgende alinea doelt.

De commissie geeft de centrales en de onderhavige werkgever in overweging om op dit moment een voorlopige vergoeding vast te stellen en de afspraak te maken dat, wanneer de Raamregeling Telewerken tot stand is gekomen en op basis daarvan een definitieve vergoeding kan worden vastgesteld, op dat moment zal worden gezien of de voorlopige vergoeding met terugwerkende kracht bijstelling behoeft.

's-Gravenhage 14 augustus 2000.

De Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst,

Prof. mr J. de Ruiters
voorzitter

Th. H. Dragt
secretaris

Prof. mr P.F. van der Heijden
lid

Prof. dr. W.J. Dercksen
lid

Mw. mr L.C. Verstegen
bijzonder lid

Prof. dr. W.L. Buitelaar
bijzonder lid